

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 121/2020-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. marca 2020 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátskou kanceláriou JAVOR – TOKÁR advokátska kancelária, s. r. o., Stará Vajnorská cesta 37, Bratislava, v mene ktorej koná advokát Mgr. Michal Tokár, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uzneseniami Okresného súdu Galanta č. k. 10 C 103/2016-317 z 30. januára 2018 a č. k. 10 C 103/2016-333 z 12. apríla 2018 a uznesením Krajského súdu v Trnave č. k. 9 Co 240/2018-366 z 23. apríla 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutých rozhodnutí a sťažostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) bola 2. augusta 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ],

■■■■■ ■■■■■ ■■■■■ (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uzneseniami Okresného súdu Galanta (ďalej len „okresný súd“) č. k. 10 C 103/2016-317 z 30. januára 2018 (ďalej len „prvé uznesenie okresného súdu“) a č. k. 10 C 103/2016-333 z 12. apríla 2018 (ďalej len „druhé uznesenie okresného súdu“) a uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 9 Co 240/2018-366 z 23. apríla 2019 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“).

2. Vec sťažovateľa bola v súlade s čl. X bodom 5 písm. c) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 schváleného 16. októbra 2019 prerozdelená náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov a 17. októbra 2019 pridelená sudcovi spravodajcovi Rastislavovi Kaššákovi a v zmysle čl. II bodov 3 a 5 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020 bola predbežne prejednaná v prvom senáte ústavného súdu v zložení Jana Baricová (predsedníčka senátu) a sudcovia Rastislav Kaššák a Miloš Maďar.

3. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa na okresnom súde domáhal náhrady škody na osobnom motorovom vozidle vo výške 1 316,21 € s úrokom z omeškania s tým, že jej výšku môže dodatočne spresniť.

4. Okresný súd rozhodol prvým uznesením tak, že nepripustil zmenu žalobného petitu tak, že žalovaných zaviazá spoločne a nerozdielne sťažovateľovi zaplatiť sumu 3 244 € s úrokom z omeškania. Okresný súd dospel k záveru, že dovtedajšie výsledky konania nemôžu byť podkladom na konanie o zmenenej žalobe.

5. Okresný súd druhým uznesením rozhodol o späťvzatí žaloby sťažovateľom tak, že konanie zastavil a sťažovateľovi priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ odvolanie.

6. Krajský súd svojím uznesením odvolanie odmietol.

7. Sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, že v konaní pred okresným súdom chcel zmeniť žalobný petit a navýšiť náhradu škody, ktorej sa domáhal, čo mu ale prvým uznesením okresného súdu nebolo umožnené, a to v rozpore s ustálenou judikatúrou. Druhé uznesenie okresného súdu a uznesenie krajského súdu tak predstavujú dôsledok tohto porušenia, keď súdy síce formálne správne konanie zastavili, avšak aj v časti náhrady škody, ktorej sa pre prvé uznesenie okresného súdu vôbec nemohol domáhať.

8. Sťažovateľ namieta, že v konaní pred okresným súdom a krajským súdom došlo k porušeniu v jeho v petite sťažnosti označených práv, keď mu *„nesprávnym procesným postupom súd odňal... možnosť uskutočňovať jeho práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces“*.

9. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol: *„Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ] na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Uznesením Krajského súdu v Trnave, č.k. 9Co/240/2018-366 zo dňa 23.04.2019, Uznesením Okresného súdu Galanta, č.k. 10C/103/2016-333 zo dňa 12.04.2018 a uznesením Okresného súdu Galanta, č.k. 10C/103/2016-317 zo dňa 30.01.2018 porušené bolo.*

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje Uznesenie Krajského súdu v Trnave, č.k. 9Co/240/2018-366 zo dňa 23.04.2019, uznesenie Okresného súdu Galanta, č.k. 10C/103/2016-333 zo dňa 12.04.2018 a uznesenie Okresného súdu Galanta, č.k. 10C/103/2016-317 zo dňa 30.01.2018 a vracia vec Okresnému súdu Galanta na ďalšie konanie

Okresný súd Galanta je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy konania do troch dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská

10. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

11. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

13. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

14. Ústavný súd môže podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

15. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

16. Sťažovateľ pred ústavným súdom namieta porušenie svojich práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru uzneseniami okresného súdu a uznesením krajského súdu.

III.1 Namietané porušenie práv prvým uznesením okresného súdu

17. Pokiaľ ide o namietané porušenie práv sťažovateľa prvým uznesením okresného súdu, ústavný súd konštatuje, že táto časť ústavnej sťažnosti je už na prvý pohľad podaná oneskorene.

18. Podľa § 124 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu...

19. Ústavná sťažnosť proti prvému uzneseniu okresného súdu (z 30. januára 2018) bola podaná 2. augusta 2019, a to po druhom uznesení okresného súdu a po uznesení krajského súdu. Ak sa sťažovateľ domnieval, že prvým uznesením okresného súdu malo dôjsť k porušeniu jeho práv, a to v situácii, keď proti nemu nebolo možné podať opravný prostriedok, nič mu nebránilo podať na ústavnom súde ústavnú sťažnosť do dvoch mesiacov od nadobudnutia jeho právoplatnosti.

20. Vzhľadom na uvedené bolo potrebné ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti prvému uzneseniu okresného súdu odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde ako oneskorenú.

III.2 Namietané porušenie práv druhým uznesením okresného súdu

21. K tejto časti ústavnej sťažnosti ústavný súd poukazuje na to, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

22. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (I. ÚS 6/04, , IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

23. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh je zřejmé, že sťažovateľ mal proti druhému uzneseniu okresného súdu dostupný opravný prostriedok vo forme odvolania na krajskom súde, ktorý sťažovateľ aj využil. Na prerokovanie tejto časti ústavnej sťažnosti tak nemá ústavný súd danú právomoc, a preto ju bolo ako takú potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

III.3 Namietané porušenie práv uznesením krajského súdu

24. Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že sťažovateľ vo svojej veci podal 2. augusta 2019 dovolanie, o ktorom bude rozhodovať Najvyšší súd Slovenskej republiky, u ktorého sa príslušný súdny spis od 17. decembra 2019 aj nachádza.

25. Ústavný súd v nadväznosti na uvedené poukazuje na princíp subsidiarity, na ktorom je založená jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd). Zmysel a účel subsidiárneho postavenia ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu predstavuje z tohto hľadiska inštitucionálny mechanizmus, ktorého uplatnenie nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, III. ÚS 133/05, III. ÚS 444/2012).

26. Z ustanovenia § 55 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

27. Postup sťažovateľa spočívajúci v súčasnom podaní opravného prostriedku na všeobecnom súde a sťažnosti podľa čl. 127 ústavy na ústavnom súde v zmysle ustálenej judikatúry (m. m. I. ÚS 84/2010, III. ÚS 114/2010, IV. ÚS 142/2010, IV. ÚS 467/2013) zakladá dôvod na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako neprípustnej (predčasne podanej) podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde.

28. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú (podobne I. ÚS 319/2019, I. ÚS 377/2019, II. ÚS 152/2019, I. ÚS 477/2019).

29. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti sa ústavný súd ďalšími nárokmi v nej uvedenými nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. marca 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu